

ΠΟΥ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΟ ΕΤΟΣ

Ἐκ μεταφράσεως διασκευασθὲν ὑπὸ Δ. Κ. Κοκκίδου.

Ποῦ ἀρχίζει τὸ ἔτος; ποῖον εἶναι δηλαδὴ τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου σφαίρας, τὸ ὁποῖον πρῶτον βλέπει ἀνατέλλουσαν τὴν ἀγῆν τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ νέου ἔτους;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη, ἣν πρότινος ἀπέτεινα εἰς τινὰς φίλους, τοὺς περιέπλεξε, πιθανῶς δὲ καὶ πολλοὺς ἄλλους δύναται νὰ περιπλέξῃ. Εἰς ἐκ τῶν φίλων μοὶ ἀπεκρίθη χωρὶς ποσῶς νὰ διαστάσῃ: «τὸ ἔτος ἀρχίζει εἰς τὰς Ἀθήνας.» Βεβαίως διὰ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως αὐτῆς. Ἄλλ' ἐνῶ αὐτόθι εἶναι μεσονύκτιον τῆς 31ης Δεκεμβρίου οἱ πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἀθηνῶν κείμενοι τόποι ἔχουσι πλεον προκεχωρημένην ὥραν καὶ τοῦτο τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον ἀνατολικώτερον κεῖνται. Οὕτως ἐνῶ ἐν Ἀθήναις εἶναι μεσονύκτιον, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔχουσι παρέλθει 21 λεπτά ἀπ' αὐτοῦ, ἐν Ἱερουσαλὴμ 44 καὶ ἐν Μαδράση 3 ὥραι καὶ 46.

Ἐνῶ λοιπὸν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν εὐρισκόμεθα ἔτι εἰς τὸ τέλος τῆς 31ης Δεκεμβρίου, οἱ πρὸς Α. τόποι ἔχουσι ἤδη νέον ἔτος, τὸ ἀντίθετον δὲ συμβαίνει εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς τῶν Ἀθηνῶν κειμένους τόπους· οὕτως ἐνῶ ἡμεῖς ἔχομεν νέον ἔτος ἅμα τῷ μεσονυκτίῳ τῆς 31ης Δεκεμβρίου, ἐν Παρισίοις ἔχουσι ἔτι μόνον 10ην ὥραν καὶ 34 λεπτά μ. μ. τῆς 31ης Δεκεμβρίου. Τότε ἕτερος τῶν φίλων ὑπέλαθεν ὅτι τὸ ἔτος ἀρχίζει εἰς τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου, εἰς τὸ ὁποῖον πρῶτον ἀνατέλλει ὁ ἥλιος. Οὐδὲν ὀρθότερον, ἀπήντησα ἐγὼ εἰπέ μοι ὅμως πόθεν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ σημεῖον αὐτό. Ἡ γῆ στρεφομένη περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς, στρέφει ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς πρὸς τὸν ἥλιον διαδοχικῶς, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ δρίσωμεν ὅτι ἐν ἐξ αὐτῶν ἐδέχθη πρῶτον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἰδόμεν λοιπὸν πῶς θὰ κατορθώσωμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀρχὴν ἐφ' ἧς οἱ ἄνθρωποι ἐβασίσθησαν ὅπως τὸ δρίσωσιν.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὑδρογείου καταμερίζεται ὑπὸ τῶν γεωγράφων θεωρητικῶς διὰ γραμμῶν τῶν ὁποίων ἡ διασταύρωσις δρίζει τὴν τοποθεσίαν τῶν διαφόρων τόπων ἐπὶ τῆς γῆς. Αἱ γραμμαὶ αὗται εἶναι δύο εἰδῶν, οἱ παράλληλοι καὶ οἱ μεσημβρινοί.

Οἱ παράλληλοι εἶναι κύκλοι ἀγόμενοι ἐπὶ τῆς ὑδρογείου παραλλήλως τοῦ ἰσημερινοῦ. Πάντες οἱ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κύκλου κείμενοι τόποι ἀπέχουσιν ἰσάκεις τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ λέγομεν ὅτι ἔχουσι τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος.

Οἱ μεσημβρινοὶ ἐξεναντίας εἶναι ἡμικύκλια ἐκτεινόμενα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόλον τῆς γῆς. Καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι πάντες οἱ

ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι συγχρόνως μεσημβρίαν. Ὅπως διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων οἱ διάφοροι μεσημβρινοί, ὀρίζεται εἰς μεσημβρινὸς ὡς πρῶτος καὶ ἀπ' αὐτοῦ μετρῶνται οἱ λοιποί, ὅπως οἱ παράλληλοι ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. Μετρῶνται δὲ οἱ μεσημβρινοὶ ἀπὸ 0 ἕως 180° πρὸς Δ. καὶ ἀπὸ 0 ἕως 180° πρὸς Α. τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ.

Ἐὰν λάβωμεν ὡς πρῶτον τὸν μεσημβρινὸν τῶν Ἀθηνῶν, πάντες οἱ τόποι τῆς γῆς οἱ εὐρισκόμενοι δεξιόθεν αὐτοῦ κεῖνται πρὸς Α. ἡμῶν καὶ βλέπουσι τὸν ἥλιον πρότερον ἢ ἡμεῖς, τοὐναντίον δὲ οἱ πρὸς Δ. Εἰς τὴν 180ην μοῖραν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Ἀθηνῶν, γίνεται σχετικῶς πρὸς τὰς Ἀθήνας πρότερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον τόπον ἀρχὴ τῆς ἡμέρας καὶ αὐτόθι εἶναι μεσημβρία, ὅταν ἐν Ἀθήναις εἶναι μεσονύκτιον, διότι ὁ μεσημβρινὸς αὐτὸς τῶν 180° εἶναι ἀκριβῶς τότε ἐστραμμένος πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν ὁ τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ὅλως ἀντιθέτως ἀπεστραμμένος. Ἡ διαφορὰ λοιπὸν τοῦ χρόνου εἶναι ἀκριβῶς 12 ὥρων. Ἐὰν προβῶμεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν 180° πρὸς Δ., φθάνομεν εἰς τὸν μεσημβρινὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀρχίζει ἡ ἡμέρα ἀργότερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον τόπον σχετικῶς πρὸς τὰς Ἀθήνας, 12 δηλαδὴ ὥρας ἀργότερον ἢ αὐτόθι, ἐπομένως 24 ὥρας ἀργότερον ἢ εἰς τὸν μεσημβρινὸν τὸν 180° πρὸς Α. τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὅταν οἱ μεσημβρινοὶ ἀπέχουσιν 180°, ὁ χρόνος αὐτῶν διαφέρει κατὰ 12 ὥρας, ὅταν διαφέρωσι κατὰ 15°, ὁ χρόνος διαφέρει κατὰ μίαν ὥραν καὶ ὅταν διαφέρωσι κατὰ 1°, ὁ χρόνος διαφέρει κατὰ 4 πρῶτα λεπτά. Τὴν εἰς μοίρας ἀπόστασιν τοῦ μεσημβρινοῦ τόπου τινὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ καλοῦμεν γεωγραφικὸν μῆκος ἢ ἀπλῶς μῆκος αὐτοῦ.

Ἠράγματι οἱ δύο μεσημβρινοί, ὁ 180° πρὸς Α. καὶ 180° πρὸς Δ. τῶν Ἀθηνῶν, εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς, ὁ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος τοῦ τῆς πόλεως ταύτης· ἀλλὰ κατὰ μὲν τὴν πρὸς Α. πορείαν τὸν συναντῶμεν διερχόμενοι τοὺς τόπους τοὺς ἔχοντας μεσημβρίαν πρότερον ἡμῶν, κατὰ δὲ τὴν πρὸς Δ. τοὺς ἔχοντας ἀργότερον.

Τὸ ζήτημα λοιπὸν τῆς εὐρέσεως τοῦ ποῦ τῆς γῆς ἀρχίζει τὸ νέον ἔτος λύεται ἀπλοῦστατα. Ἐὰν ἐν τῇ μετροφορῶσιν ἡμῶν δεχθῶμεν ὅτι κατέχομεν ἔξοχον ἐπὶ τῆς ὑδρογείου θέσιν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν πάντας τοὺς δεξιόθεν τοῦ μεσημβρινοῦ ἡμῶν κειμένους τόπους ὡς εὐρισκόμενους πρὸς Α., ἐπομένως ὡς ἔχοντας ἀρχὴν τῆς

1. Οὕτω πῶς σημαίνονται αἱ μοῖραι, αἵτινες εἶναι τὸ 360 τῆς περιφερείας. Πᾶσαν δὲ περιφέρειαν διαιροῦμεν εἰς 360 ἴσα μέρη, μοίρας καλούμενα, ἐκάστην τῶν ὁποίων ὑποδιαιροῦμεν εἰς 60 πρῶτα λεπτά, σημαίνόμενα δι' ἐνὸς τόνου, καὶ ἕκαστον τούτων εἰς 60 δευτέρα λεπτά, σημαίνόμενα διὰ δύο τόνων.

ἡμέρας ἄρα καὶ τῆς 1ης Ἰανουαρίου πρότερον ἡμῶν, τοὺς δὲ ἀριστερόθεν ὡς κειμένους πρὸς Δ. καὶ ἐπομένως ἔχοντας ἀρχὴν τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἔτους ἀργότερον ἡμῶν.

Ἄλλὰ δυστυχῶς πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, μάλιστα τὰ μεγάλα, ἔχουσι τὴν αὐτὴν μετριοφροσύνην καὶ ἀπαίτησιν καὶ δὲν συμφωνοῦσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς πρώτου μεσημβρινοῦ. Οὕτως οἱ μὲν Γάλλοι δέχονται ὡς πρώτον μεσημβρινοὺν τὸν τῶν Παρισίων, οἱ δὲ Ἄγγλοι τὸν τοῦ Γρηνοβίχου (Greenwich), οἱ Ἀμερικανοὶ τὸν τῆς Οὐασιγκτῶνος, οἱ Γερμανοὶ τὸν τῆς νήσου Φέρρου ἢ τὸν τοῦ Βερολίνου καὶ οἱ Ἰνδοὶ τὸν τοῦ Οὐτζεῖν. Ἐνεκα δὲ τῆς διχονοίας ταύτης καταστρέφεται ἡ θεωρία ἡμῶν, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν παραδοχὴν ὅτι ἡ ἡμέρα ἀρχίζει εἰς τὸν ἀφ' ἡμῶν ἀπότατον πρὸς Α. μεσημβρινοὺν καὶ λήγει εἰς τὸν πρὸς Δ. ἀπότατον, διότι τόποι, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς ἀνατολικούς, δι' ἄλλους λαοὺς γίνονται δυτικοί, καὶ ἀντιστρόφως δυτικοὶ γίνονται ἀνατολικοί.

Ἐν ἑλλείψει κοινῆς συμφωνίας τῶν ἀνθρώπων ἡ τύχη ἐκάνομισε εἰς τίνας τόπους γίνεται ἡ ἀρχὴ τῶν ἡμερῶν ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ ἡμερολογίῳ, ἐκ τούτου δὲ προέκυψαν καὶ περιέργοι ἀνωμαλίας.

Ἡ Εὐρώπη εἶναι ἡ χώρα ἐν ἣ ἀνεπτύχθησαν αἱ γεωγραφικαὶ καὶ ἀστρονομικαὶ γνώσεις, ἐντεῦθεν δὲ αὐτὴ διέδωκε βαθμυδὸν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας τὸ ἡμερολόγιον αὐτῆς. Ὅπως λοιπὸν ἀνεύρωμεν πῶς ἐγένετο ἡ διάδοσις αὐτῆ, ἀρκεῖ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν πορείαν τῶν πρώτων θαλασσοπόρων, οἵτινες ἀνεκάλυψαν τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους συμπίπτει δι' ἡμᾶς ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις. Δέον δὲ νὰ ἀναμνησθῶμεν τῆς ἀπλῆς καὶ σήμερον εὐλήπτου ἀρχῆς ὅτι ὁδοιπόρος, ὅστις περιπλέει τὴν γῆν διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς ἀνατολὰς, ἀντιθέτως δηλαδή πρὸς τὴν φαινομένην ἡμερησίαν κίνησιν τοῦ ἡλίου, ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, θὰ ἔχη κερδίσει μίαν ἡμέραν, ὅσοσηδῆποτε καὶ ἂν ἦτον ἡ διάρκειά τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ. Ἐξεναντίας ὁ ὁδοιπόρὸν πάντοτε πρὸς δυσμὰς, μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ θὰ ἔχη ἀπολέσει μίαν ἡμέραν. Πρὸς διασάφησιν τούτου ὑποθέσωμεν ὁδοιπόρον πορευόμενον πρὸς ἀνατολὰς, τοῦ ὁποίου τὸ ἀκριβῶς βαίνον ὠρολόγιον δεικνύει ἀκριβῶς μεσημβριανὰ κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν ἀναχωρήσιν αὐτοῦ. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν λόγου χάριν ἡμερῶν ἀκριβῶς ἀφίκνεται εἰς Κωνσταντινούπολιν· τὸ ὠρολόγιον αὐτοῦ θὰ δεικνύῃ ἀκριβῶς τὴν 12ην ὥραν, τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅμως θὰ δεικνύωσι συγχρόνως 12ην καὶ 21 λεπτά, ὅθεν ὁ ὁδοιπόρος ἐνῶ πράγματι ἐπορεύθη καὶ ἔζησεν ἐν τῷ μεταξύ τρεῖς ἀκριβῶς ἡμέρας, θὰ εὐρεθῇ εἰς πλεόν προκεχωρημένην ὥραν κατὰ 21 λεπτά καὶ θὰ ἔχη κερδίσει αὐτά. Ἐὰν προχωρήσῃ ἔτι

ἀνατολικώτερον, μέχρι Πεκίνου λόγου χάριν, καὶ πορευθῇ πάλιν ἀκριβῶς 120 ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰς Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, τὸ ὠρολόγιον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ὑποθέτομεν ὅτι δὲν ἐτάραξε ποσῶς, θὰ δεικνύῃ μεσημβριανὰ ἀκριβῶς, τὰ τοῦ Πεκίνου ὅμως θὰ δεικνύωσι συγχρόνως τὴν 6 ὥραν καὶ 12 περίπου λεπτά μ. μ., ὥστε θὰ ἔχη κερδίσει τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃ οὕτω πορευόμενος πάντοτε πρὸς Α., ὅταν ἐπανεέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ ὠρολόγιον αὐτοῦ θὰ δεικνύῃ μὲν ἀκριβῶς μεσημβριανὰ συγχρόνως μὲ τὰ τῶν Ἀθηνῶν ὠρολόγια, θὰ ἔχη ὅμως ἡμερομηνίαν κατὰ μίαν ὅλην ἡμέραν πλεόν προκεχωρημένην.

Οἱ Πορτογάλοι καὶ Ὀλλανδοὶ εἰς τὰς πρώτας αὐτῶν κατὰ τὸν 16' αἰῶνα θαλασσοπορίας παρακάμφαντες τὸ Εὐελεπὶ Ἀκρωτήριο, ἠκολούθησαν πάντοτε πορείαν πρὸς ἀνατολὰς. Οὕτω λοιπὸν ὅτε ἐφθασαν εἰς τὰς ἀπωτάτας διὰ τὴν Εὐρώπην ἀνατολικὰς χώρας, εὗρον αὐτόθι τὸν χρόνον κατὰ 12 ὥρας πλεόν προκεχωρημένον παρὰ τὸν σύγχρονον ἐν Εὐρώπῃ. Ἐκ τούτου, ὅπου εἰσῆγαγον τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον, ἡ ἡμερομηνία αὐτοῦ ἦτο καθ' ἡμίσειαν ἡμέραν πλεόν προκεχωρημένη ἢ ἐν Εὐρώπῃ. Ἀφ' ἐτέρου οἱ Ἰσπανοὶ διαπλεύσαντες εὐτόλμως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὸν Εἰρηνικὸν Ὄκεανόν, ἀφίχθησαν ἐπίσης εἰς τὰς νήσους τῆς Ὀκεανίας. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης πρὸς τὴν Ὀκεανίαν πορεία αὐτῶν ἦτο πάντοτε δυτικὴ, ἀπώλεσαν κατ' αὐτὴν 12 ὥρας, ἢ μάλλον ὁ χρόνος ἐν εὗρον φθάσαντες εἰς τὴν Ὀκεανίαν ἦτο κατὰ 12 περίπου ὥρας ἀργότερος τοῦ ἐν Εὐρώπῃ, κατὰ συνέπειαν κατὰ 24 περίπου ὥρας ἀργότερος τοῦ χρόνου τῶν δι' ἀνατολικῆς πορείας εἰς Ὀκεανίαν ἐλθόντων Ὀλλανδῶν καὶ Πορτογάλων, ἐχόντων αὐτόθι 12 ὥρας ἐνωρίτερον ἀπὸ τῆς Εὐρώπης. Ἐντεῦθεν συνέβη τὸ παράδοξον ὅπως τόποι ἔχοντες διαφορὰν χρόνου ἡμισίας μόνον ὥρας νὰ ἔχωσιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον αὐτῶν διαφορὰν μιᾶς ἡμέρας· ἐνίοτε δὲ καὶ πλεόν ἐὰν ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆχθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον εἶναι δυτικώτερος τοῦ ἐτέρου εἰς ἐν τυχὸν εἰσῆχθη ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν, ὅπερ κατωτέρω θὰ ἴδωμεν.

Τὸ παράδοξον αὐτὸ φαινόμενον ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἀνεξήγητον εἰς τοὺς παλαιούς θαλασσοπόρους, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ κατανοήσωσιν ὅτι ἡ περίμετρος τῆς γῆς ἀντιστοιχεῖ πρὸς 24 ὡρῶν χρόνον. Ὅστις λοιπὸν περιπλεύσῃ αὐτὴν βαίνων πάντοτε πρὸς Α., ἤτοι πρὸς συνάντησιν τοῦ ἡλίου, θὰ μετρήσῃ μέχρι τέλους τὸ περιπλοῦ μίαν ἡμέραν περιπλέον, τὰν ἀπαλειν δὲ μίαν ἡμέραν ὀλιγώτερον ἐὰν διευθύνεται πρὸς Δ.

Ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ἡμερομηνίας ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ὀκεανίαν Πορτογαλικαῖς καὶ Ἰσπα-

νικαῖς ἀποικίαις συνέβησαν καὶ περίεργά τινα. Οὕτω κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ὁ πατὴρ Ἀλφόνσος Σάνκτιος, μεταβάς ἀπὸ τῆς ἰσπανικῆς κηθῆσως Μανίλλης εἰς τὴν πορτογαλικὴν ἀποικίαν Μακάον, ἠτοιμάσθη ὅπως τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ἀναγνώσῃ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἑορταζομένου τὴν 2 Μαΐου. Δίαν ὅμως ἐξεπλάγη καὶ ὠρίσθη ὅτε οἱ Πορτογάλοι ἱερεῖς τῷ εἶπον ὅτι εἶχον ἤδη ἑορτάσει τὴν προτεραίαν τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον καὶ ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οὐσαν 3ην τοῦ Μαΐου, ἐμελλον νὰ ἀναγνώσωσι τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀνευρέσεως τοῦ Σταυροῦ, ἑορταζομένης παρὰ Καθολικοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. Ὁ ἀγαθὸς Σάνκτιος ἤθελε νὰ καταγγεῖλῃ τοὺς Πορτογάλους ὡς αἰρετικούς. Οὗτοι κατῴρθωσαν μὲν νὰ τὸν πείσωσιν ὅτι εἶχον πράγματι τὴν 3ην καὶ οὐχὶ τὴν 2αν, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ τὸν κάμωσι νὰ ἐννοήσῃ πῶς κατὰ

τὸν ὀλιγοήμερον αὐτοῦ πλοῦν ἀπὸ τῆς Μανίλλης εἰς τὸ Μακάον ἀπώλεσε μίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Ἡ ἀνωμαλία ἠϋξήσεν ἐτι μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, διότι οἱ ὑπὸ τῶν Ἀγγλων ἢ ἄλλων ἐκ Δ. πρὸς Α. ἐλθόντων λαῶν ἀνακαλυφθέντες τόποι εἰς οὓς εἰσῆχθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμε-

ρολόγιον καὶ οἱ ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν ἐξ Α. πρὸς Δ. ἐλθόντων Ἀμερικανῶν ἔχουσι διαφοράν 24 ὥρων.

Ἡ μελανὴ γραμμὴ ἢ σημειομένη ἐπὶ τοῦ παρατεθειμένου μικροῦ χάρτου παρέχει τὸ μέσον ὅπως ἴδωμεν ἀμέσως τίνες τόποι προηγοῦνται ἡμῶν εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἡμερομηνιῶν αὐτῶν καὶ τίνες ἔπονται, παρέχει ἐπομένως καὶ τὸ μέσον ὅπως ἴδωμεν ἀκριβῶς τὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀρχίζει τὸν κύκλον αὐτῆς ἢ 1η Ἰανουαρίου.

Παρατηροῦμεν λοιπὸν ἀμέσως ὅτι ἡ γραμμὴ αὕτη δὲν ταυτίζεται μετὰ τινος γεωγραφικοῦ μεσημβρινοῦ, ἀλλ' ἔχει σχῆμα ἀλλόκοτον ὡς εἰκός, διότι ἐγενήθη ἐκ τῆς τυχαίας ἀνακάλυψως τῶν τόπων δι' ὧν διέρχεται ὑπὸ θαλασσοπόρων ἐλθόντων ἐξ Α. ἢ ἐκ Δ.

Ἐὰν ἐκλέξωμεν δύο παρακείμενα σημεῖα χωριζόμενα ὑπὸ μόνῃς τῆς γραμμῆς ταύτης, κατανοοῦμεν ἀμέσως τὴν διαφοράν τῆς ἡμερομηνίας

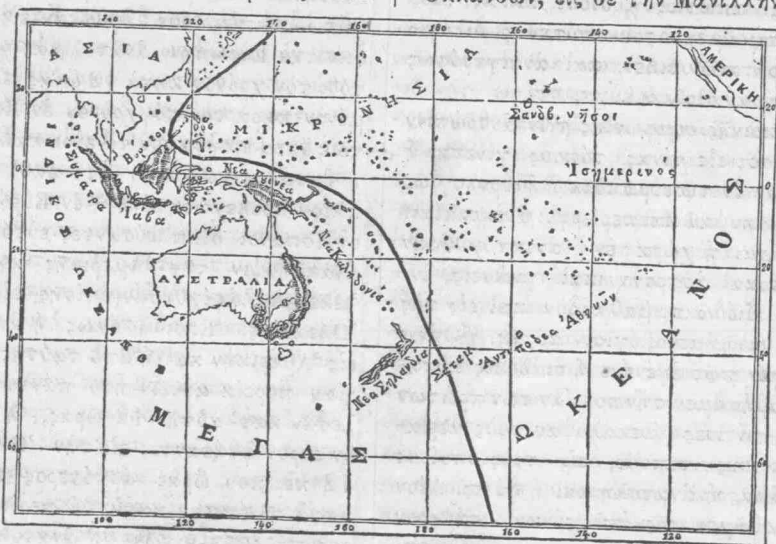
τῶν δύο αὐτῶν σημείων. Ἄς λάβωμεν λοιπὸν τὴν Μανίλλην, πόλιν ἰσπανικὴν, καὶ τὸ Γίλολον, μικρὰν Ἰλλανδικὴν νῆσον. Τὸ Γίλολον κεῖται $7\frac{1}{2}$ μοίρας ἀνατολικώτερον τῆς Μανίλλης, ἐπομένως ἐπειδὴ εἰς διαφορὰν μήκους 15° ἀντιστοιχεῖ διαφορὰ χρόνου 1 ὥρας, εἰς $7\frac{1}{2}$ ἀντιστοιχεῖ ἡμισείας ὥρας καὶ ἐπομένως τὰ ὠρολόγια τοῦ Γίλολου δεικνύουσι καθ' ἡμισείαν ὥραν πλέον προχωρημένον χρόνον ἢ τὰ τῆς Μανίλλης. Ὅταν λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ Γίλολου ἔχωσιν ἤδη ἐν τέταρτον μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 31ης Δεκεμβρίου, ἤτοι τὸ πρῶτον τέταρτον τῆς 1ης Ἰανουαρίου, οἱ κάτοικοι τῆς Μανίλλης ἔχουσι μεσονύκτιον παρὰ τέταρτον, οὐχὶ ὅμως τῆς 31ης ἀλλὰ τῆς 30ης Δεκεμβρίου, καθόσον εἰς μὲν τὸ Γίλολον εἰσῆχθη τὸ εὐρωπαϊκὸν ἡμερολόγιον ὑπὸ τῶν ἐκ Δ. ἐλθόντων Ὀλλανδῶν, εἰς δὲ τὴν Μανίλλην ὑπὸ τῶν ἐξ Α.

αὐτῶν ἐλθόντων Ἰσπανῶν.

Ἐνῶ λοιπὸν τὰ ὠρολόγια τῶν δύο τόπων ἔχουσι διαφορὰν ἡμισείας μόνον ὥρας, αἱ ἡμερομηνία αὐτῶν περὶ τὸ μεσονύκτιον διαφέρουσι κατὰ δύο ἡμέρας. Ἄμα τῷ μεσονύκτιῳ ὅμως τῆς Μανίλλης αἱ ἡμερομηνία διαφέρουσι κατὰ μίαν μόνον ἡμέραν.

Ὅπως νῦν εὐρωμεν τὸ σημεῖον τῆς ὑδρογείου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρχίζει τὸ νέον ἔτος, δέον νὰ ζητήσωμεν τὸν τόπον τὸν εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς μελανῆς γραμμῆς ἀνατολικώτερον παντὸς ἄλλου, ὡς τοιοῦτον δ' ἀνευρίσκομεν τὸ σύμπλεγμα τῶν ἠγῶν Chatam, τὸ πρὸς τὸ Α. τῆς Νέας Σηλανδίας, κάτωθεν καὶ ἀριστερόθεν τῶν ἀντιπῶδων τῶν Ἀθηνῶν, οἵτινες ὡς εὐρισκόμενοι δεξιόθεν τῆς γραμμῆς αὐτῆς ἔχουσι νέον ἔτος 12 ὥρας μεθ' ἡμᾶς. Ἐὰν κατὰ τύχην εὐρίσκοντο ἀριστερόθεν τῆς μελανῆς γραμμῆς, θὰ εἶχον δώδεκα ὥρας πρότερον νέον ἔτος. Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι οἱ ἀντίποδες ἡμῶν εὐρίσκονται εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος τοῦ εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἡ μελανὴ γραμμὴ δὲν ἐκτείνεται ἐπὶ πλέον ἢ ἐν τῷ παρατεθειμένῳ χάρτι, διότι μόνον μέχρι τοῦ νοτιωτάτου αὐτῆς σημείου κατῴρθωσαν μεμονωμένα θαλασσοπόρα πλοῖα νὰ προχωρήσωσι πρὸς νότον.

Γραμμὴ δεικνύουσα τὰ σημεῖα τῆς ὑδρογείου, εἰς τὰ ὁποῖα ἀρχίζει ἢ 1η Ἰανουαρίου.

Ἐν συνόλω λοιπὸν ἐκ τῶν κατοικημένων τόπων αἱ νῆσοι Chatam χαιρετῶσι πρῶται τὴν ἡμέραν τοῦ νέου ἔτους τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἡμερολογίου, ἐπομένως καὶ τοῦ ἡμετέρου ἰουλιανοῦ, διαφέροντος τοῦ πρώτου κατὰ 12 ἡμέρας.

ΕΠΙΝΟΜΙΑΕΣ

ΗΤΟΙ

ΔΩΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ἔΤΟΥΣ

Πολλοὶ βεβαίως ἐκ τῶν διδόντων σήμερον δῶρα κατ' ἀνάγκην κοινωνικὴν, καὶ καταρωμένων ἴσως ἐνδομύχως τὴν κακὴν αὐτὴν συνήθειαν, ἥτις κενώνει τὸ πουργίον τῶν ἐντὸς τοῦ καταστήματος τοῦ Κ. Μάιφαρτ, θὰ εἶνε περιέργοι νὰ μάθωσι, πόθεν τὸ δαπανηρὸν αὐτὸ ἔθιμον ἐκληροδοτήθη εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ τίς πρῶτος εἰσήγαγε τὴν ἀλλόκοτον ταύτην φορολογίαν πρὸς ἀπελπισίαν τῶν διδόντων καὶ ἀγαλλίασιν τῶν λαμβανόντων. Πρὶν ἢ εὐχαριστήσω τὴν δικαίαν αὐτὴν καὶ ὀδυνηρὰν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν μου—δὲν λέγω καὶ τῶν ἀναγνωστριῶν, διότι αὐταὶ λαμβάνουσι μᾶλλον ἢ δίδουσι δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, καὶ ἡ ἐκ τῆς λήψεως χαρὰ δὲν ἀφίνει τόπον (αὐτὴν τοῦλάχιστον τὴν ἡμέραν) εἰς τὴν περιέργειάν των, — ἀναγκαῖον νομίζω νὰ προφυλάξω αὐτοὺς ἐν πρώτοις κατὰ πιθανῆς τινος πλάνης, εἰς ἣν δύναται νὰ παραγάγῃ αὐτοὺς ἡ πρώτη λέξις τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἀρθριδίου τούτου. Ἴσως τινὲς, ἀναγινώσκοντες τὴν λέξιν ἐπινομίδες, ὑποθέσωσιν ὅτι τὸ ἔθιμον τῆς σημερινῆς δωροφορίας εἶνε παλαιὸν ἑλληνικόν, καὶ φορτώσωσιν εἰς τῶν προπατόρων τὴν βράχιν τῶν ἀπογόνων τὴν κακὴν συνήθειαν, ὅπως πολλὰ ἡμῶν μικρὰ ἐλαττώματα, οἷον τὴν ἀγνωμοσύνην, τὸν φθόνον καὶ αὐτὴν τὴν συκοφαντίαν ἀνάγομεν εὐχαρίστως εἰς τοὺς παλαιοὺς, καὶ παρηγορούμεθα οὕτω, ὅτι δὲν πταίομεν ἡμεῖς διὰ τὴν κληρονομικὴν ἡμῶν δυσκрасίαν, καθὼς τὰ χοιραδικὰ παιδιὰ παρηγοροῦνται ἐπὶ τῇ δυσμορφίᾳ των, συλλογίζόμενα ὅτι εἶνε αὕτη κληροδότῃμα.

Εὐτυχῶς διὰ τοὺς ἀθώους ἡμῶν προγόνους αἱ ἐπινομίδες δὲν εἶνε ἑλληνικὸν ἐπινόημα· ἀπαντάται μὲν ἡ λέξις αὕτη εἰς τὸν Ἀθήναιον, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἔζησε τὸν τρίτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν· εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστὰς του δὲ ἀναφέρει τὴν ἐπινομίδα ὡς μετὰφρασιν τῆς ῥωμαϊκῆς λέξεως *strena* ἢ *στρήνα*, ὅπως τὴν γράφει, καὶ περιπαίζει μάλιστα παρ' αὐτῷ ὁ δειπνοσοφιστὴς Κύνουλος τὸν ὁμοτράπεζόν του Οὐλπιανόν, ὅτι ἔχει τὴν μανίαν νὰ ἐξελληνίσῃ τὰς ξένας λέξεις, ὅπως—κληρονομικῶς αὐτὴν τὴν φορὰν—ἔχομεν τὴν μανίαν νὰ μεταβαπτίζωμεν σήμερον τὸ *LYON* εἰς Λούγδουνον καὶ τὸν *Buchon* εἰς Βύχωνα.

Τὰ δῶρα λοιπὸν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἶνε

ῥωμαϊκῆς καταγωγῆς, καὶ ἐλέγοντο *strenæ*, ὡς *strenne* τὰ ὀνομάζουσι σήμερον οἱ ἰταλοὶ, *estrenas* οἱ ἰσπανοὶ καὶ *étrennes* οἱ γάλλοι· καὶ εἰς τινὰ δὲ τῆς Ἑλλάδος μέρη περισώζεται ἔτι ἡ λέξις στρένα, ἀπὸ τῶν βενετῶν, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς φοβερὸν ῥῆμα *στρεινιάζω*, σημαῖνον δίδω δῶρα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.

Οἱ σοφοὶ καὶ φιλόλογοι πολὺ φιλονεικοῦσιν ἔτι πόθεν ἡ λέξις παρήχθη, καὶ ποία τοῦ πράγματός ἡ ἱστορία· ἀλλ' οὐτ' ἐγὼ ἔχω πολλὴν διάθεσιν νὰ μεταδώσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου τῆς ἔριδος τὰς λεπτομερείας καὶ τῶν ἀντιμαχομένων τὰ ἐπιχειρήματα, οὔτε οἱ ἀναγνώσταί μου βεβαίως περισσοτέρων νὰ ἀκούσωσιν αὐτά. Ἐλπίζω, ὅτι ὀλίγον τοῖς μέλει, πῶς καὶ διατὶ ὀνομάσθησαν *strenæ* τὰ δῶρα, ἅτινα ἔδιδον οἱ ῥωμαῖοι τὴν πρώτην τοῦ ἔτους χάριν παντὸς ἀγαθοῦ (*boni ominis causa*), ἥτοι διὰ τὸ καλόν, ὡς λέγει σήμερον ὁ λαός. Καὶ ἀρκετὸν μοὶ φαίνεται νὰ σημειώσω τοῦτο μόνον, ὅτι κατ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους ῥωμαϊκοὺς χρόνους μνημονεύονται τοιαῦτα δῶρα, δοθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν βασιλέα τῶν Σαβίνων Τάτιον, εἰς ἔνδειξιν ἐθνικῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης (ὡς θὰ ἔγραψε σήμερον κοινοβουλευτικὴ τις ἐφημερίς), ὅτε συνέθετο οὗτος εἰρήνην πρὸς τὸν Ῥωμύλον καὶ συνεδασίλευσε μετ' αὐτοῦ. Ἐκτοτε φαίνεται βαθμηδὸν ἐπικρατήσαν τὸ ἔθιμον παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, ἥτοι τὰς Καλένδας τοῦ Ἰανουαρίου, ἐγίνετο ἡ προσφορὰ αὕτη τῶν ἐπινομίδων παρὰ τῶν πελατῶν πρὸς τοὺς πάτρινας, παρὰ τῶν δούλων πρὸς τοὺς κυρίους των, παρὰ τῶν φίλων πρὸς τοὺς φίλους, καὶ παρὰ τοῦ λαοῦ πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας. Ὑπὸ τούτων δὲ μάλιστα καὶ ἐζητοῦντο πολλάκις τὰ τοιαῦτα δῶρα, ὡς ἔπραξεν ὁ Καλιγούλας, ὅστις ὀδυρόμενος ἐπὶ πτωχείᾳ, ἀνήγγειλέ ποτε διὰ διατάγματος, ὅτι ἔμελλε νὰ δεχθῆ δῶρα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων του, ἵνα δυνηθῆ οὕτω νὰ ἀναθρέψῃ καὶ προικίσῃ τὴν θυγατέρα του· στὰς δὲ πράγματι ἐκεῖ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, ἐπεριπάτει γυμνόπους ἐπὶ τῶν σωρῶν τοῦ χρυσίου, ὅπερ ἔρριπτον πρὸ αὐτοῦ οἱ ἐν φόβῳ προσερχόμενοι ῥωμαῖοι.

Ἐκ τῶν ῥωμαίων παρέλαβον τὸ ἔθιμον τῆς ἐπινομίδος τὰ λατινικὰ φύλα κατὰ πρῶτον, παρ' οἷς καὶ διετηρήθη τοῦτο μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τὰ γερμανικὰ κατόπιν, μετὰ τὴν εἰσβολὴν αὐτῶν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος. Παρὰ τοῖς γερμανοῖς ὅμως ἐξέλιπε βαθμηδὸν ἡ συνήθεια τῶν δῶρων τῆς πρώτης τοῦ ἔτους, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῶν δῶρων τῶν Χριστουγέννων.

Ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν πρωτογόνων ἐκεῖνων ῥωμαϊκῶν δῶρων, ἐνοεῖται βεβαίως, ὅτι ἦσαν ἀνάλογα πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ τότε βίου. Ὅπως ξηραὶ, πλακοῦντες, μέλι, ἢ τὸ πολὺ πολὺ καὶ τινὰ